

Utilizarea elementelor tradiționale în realizarea mobilierului modern

Madan Elena,
lector superior, UTM

Viitorul începe în trecut

Analizând tendințele actuale în realizarea mobilierului modern putem observa o preocupare tot mai mare de aplicare a elementelor tradiționale, ce iar oferă mobilierului o identitate națională. Această tendință se răspândește din ce în ce mai mult, în pofida globalizării mărfurilor. Presupun că aceasta se întâmplă, deoarece oamenii încep să conștientizeze că o dată cu globalizarea sunt șanse de a pierde tezaurul fiecărei națiuni adunate de secole. O soluție în acest sens, este de a face un studiu mai detaliat, spre exemplu a mobilierului tradițional, pentru a prelua parțial elementele cele mai valoroase din trecut și aplicarea lor în mobilierul din prezent.

Mobilierul este ales, în special, pentru funcția pe care o îndeplinește, dar nicidecum nu poate fi ignorată partea decorativă cu care este înzestrat, deoarece în dependență cum va arăta acest mobilier va influența și aspectul viitoarei încăperi, fiind de obicei un element dominant în încăpere. De aceea se va atrage o atenție deosebită la aspectul mobilierului începând de la stilul care este propus într-un spațiu, continuând cu alegerea culorii, formei, materialului, facturii și texturii.

După cum se știe fiecare stil are particularitățile sale, care îl deosebesc de celelalte. Dacă elementele specifice pentru mobilierul stil baroc, rococo, clasicism ș.a. au fost amănunțit studiate și foarte des utilizate, chiar și în prezent, elementele specifice stilurilor naționale adesea au rămas în umbră, fiind mai puțin studiate. Odată cu apariția fabricilor de mobilă s-a pus accentul pe mobilierul tipizat, ceea ce a făcut posibil procurarea în masă a acestuia, respectiv majoritatea mobilierului care anterior se producea în atelierele mici a tâmplărilor de pe lângă sate nu se mai întreba la fel, fiind adesea de o calitate mai inferioară și mai scump. Acest fapt a dus la închiderea acestor ateliere și mai târziu la pierderea aspectului național în mobilierul care era întâlnit în case. La sfârșitul sec. XX și deja în prima decadă a sec. XXI s-a observat și continuă să se observe o tendință spre individualizare, tot mai mulți consumatori optează pentru realizarea mobilierului la comandă. Respectiv unii doresc să dețină un mobilier în stil național modernizat, utilizând doar elementele specifice acestui stil. În această situație designerii sunt nevoiți să facă un studiu cu privire la acest stil, și se pomenesc cu insuficiență de informație, deoarece s-au făcut puține cercetări în acest sens.

Articolul dat și cercetările ulterioare propun soluționarea acestei probleme.

Este evident legătura artei populare a Moldovei cu arta populară din România, Ucraina, Rusia. Multe în comun o are cu arta populară din Ungaria, Bulgaria și Polonia. Aceasta poate fi observat prin compararea unor aspecte ale artei decorative, de asemenea sunt multe în comun în planificarea locuinței și în construcția caselor. [1, 82]. De fapt, această comparare a artei populare o găsim la mai mulți autori, de ex: în lucrarea *Ornamentica tradițională comparată* de Nicolae Dunăre [2, 5], în care a făcut un aport asupra clasificării ornamentelor tradiționale ale altor popoare europene, și respectiv, aducând mai multe exemple a diferitor autori care au atins aceste aspecte. Un alt autor, care pentru a surprinde implicațiile axiologice ale monumentului sătesc, după necesități de încadrare, pe lângă cele integrativ istorice carpato-balcanice a prezentat și materiale comparativ-istorice extraeuropene și general umane, a fost Romulus Vulcănescu în lucrarea *Coloana Cerului*, [3, 10], care considera că fără comparație și analogie cu alte monumente similare n-ar fi putut să redea întreaga complexitate a fenomenului cultural pe care la urmărit. Un alt autor, Paul Petrescu în lucrarea sa *Motive decorative celebre* [4, 7], pentru a sublinia specificul ornamentelor tradiționale românești a ales calea comparativă a cultului soarelui, a pomului vieții, a omului, a calului și călărețului cu alte popoare „Ilustrând o mentalitate a trecutului și fiind semne ale unor înțelegeri a lumii și a vieții caracteristice unor anumite stadii de dezvoltare ale societății omenești. Motivele de artă populară de valoare și circulație universală nu apar însă izolate, ci ele trebuie citite întotdeauna în contextul decorativ al artelor populare naționale. Ele se subsumează unor structuri decorative care sânt specifice unui popor sau altuia, unei zone etnografice sau alteia”. [4, 7]

Practic orice om urmărind un obiect, încearcă să găsească o logică între toate elementele acestui obiect. De exemplu dacă sunt careva linii prezente, sau motive decorative, el încearcă să le găsească o ordine oarecare între ele sau o continuitate. Respectiv și tâmplarii când realizează mobilierul, necunoscând toate regulile compoziției, intuitiv, încercă să găsească o legătură între elemente – utilizând repetiția sau simetria, în așa mod ca ele să arate bine, să aibă o proporționalitate între ele. În timp, simțul estetic se dezvoltă, ajungând să realizeze adevărate capodopere de artă. Se menționează și în monografia “Stiluri de mobilă și tehnica executării decorațiilor” scrisă de prof. Gh.Țăranu și Ing. Romeo Țăranu despre un simț al echilibrului la om, care apare din necesitatea realizării stabilității lucrurilor, ca o cerință de ordin funcțional dar și estetic. “De fapt, stabilitatea determină la om o stare psihică de siguranță, de liniște. Instabilitatea este întotdeauna respinsă de om, el caută să înlăture mereu nesiguranța, înlocuind-o cu siguranța, ca necesitate obiectivă a vieții.”[5, 15]. Această necesitate de siguranță și determină căutarea realizării logice în îmbinarea elementelor la fabricarea produselor. Aspectele principale a unui mobilier care îi pot ridica valoarea sa artistică sunt elementele constructive alese

ce influențează viitoarea formă cât și elementele decorative implicate sau aplicate pe mobilier.

Studiind materialele, elementele și îmbinările constructive cât și aplicațiile decorative care erau aplicate la mobilierul tradițional în trecut, ne poate aduce la găsirea acelor “elemente cheie” care aplicate cu iscusință astăzi pot îmbina tradiționalul cu modernul.

Elementelor constructive trebuie să li se atragă o atenție deosebită deoarece ele contribuie la funcționalitatea și stabilitate unui mobilier, de asemenea ele pot avea și un aspect artistic. Elementele constructive cum ar fi: *cornișa* (întâlnită în partea superioară a mobilei), *soclul* (amplasat în partea inferioară), *picioarele* (întâlnit la mai tot mobilierul făcând adesea corp comun cu soclu), *panourile* (principalele elemente în mobilierul corp – uși, pereți laterali, pereții intermediari, plăcile, capacele, fețele de sertare etc.), *plăcile* (plăcile de mese, polițele pentru depozitare etc.), *bordurile* (utilizate la protejarea canturilor), *ramele cu tăblii* (utilizate la uși, pereți, fețe de sertare etc.), *ramele profilate* (la care tăbliile sunt înlocuite cu sticlă, stofe, împletituri, oglinzi), *cadrul și centura* (utilizate în construcția meselor (cadrul) și pieselor de mobilier de ședere (centură – de obicei în forme ovale sau curbe)), *spătarele* (sunt subsansabluri a scaunelor, fotoliilor și canapelelor), *brațele de scaune și fotolii* (îndeplinesc rolul de sprijin a corpului omului în timpul șederii), *legăturile picioarelor* (îndeplinesc rolul de consolidare a picioarelor cu scopul măririi rezistenței), *capetele de pat* (destinate realizării paturilor și susținerii suprafeței de dormit), *șipcile de acoperire* (elemente de fixare a tăbliilor), toate acestea au scopul principal de susținere, adică predomină funcționalitatea, dar dacă luate fiecare în parte au aspecte decorative specifice care contribuie la identificarea fiecărui stil.

Să urmărim în continuare câteva exemple a preluării unor elemente constructive menționate mai sus și să facem o comparație a modelelor de mobilier din trecut cu modelele actuale.

În fig. 1a, este prezentat un bufet începutul sec. XX la care cornișa prezintă o bară cu elemente ondulate. Aceleași elemente de forme calde le observăm la barele care acoperă plăcile care susțin vesela în partea superioară. În partea de jos tăblia ușilor este încadrată într-o ramă, în cazul dat fără decorațiuni. Deasupra ușilor se găsește un sertar care de asemenea prezintă o tăblie încadrată într-o ramă. Observăm că partea superioară a bufetului este mai îngustă decât partea inferioară.

a

Fig. 1 a. Bufet

a) Bufet începutul sec. XX, Muzeul satului din Cernăuți, Ucraina; b) Bufet modern în stil tradițional realizat de “[Transilvania Production](#)”, jud. Alba, Cîmpeni, România

a

b

Fig. 2. Bufet

a) Blidar, înc. sec. XX, s. Cernoleuca, r-nul. Dondușeni, R.Moldova; b) Bufet modern în stil tradițional realizat de “[Transilvania Production](#)”, jud. Alba, Cîmpeni, România

Aceleași elemente putem să le observăm la bufetul prezentat în fig. 1b și 2b, care prezintă mobilierul executat în zilele noastre la fabrica “Transilvania Production” din jud. Alba, România [6], desigur nu cu o exactitate absolută. De asemenea panoul ondulat prezent la blidarul din fig. 2a, îl regăsim și la bufetul din fig. 2b.

O asemănare o putem urmări și la scaunele din fig. 3a și b, cu scaunele prezentate în fig. 2b, și anume șezuturile care au o formă trapezoidală cu baza mică înspre spătare, la fel și legătura picioarelor este asemănătoare.

Fig. 3. Masa și scaun

a) Masa și scaun înc. sec. XX, s. Țipova, r-nul. Rezina, R.Moldova; b) Scaun înc. sec. XX, s. Găuzeni, r-nul Șoldănești, R. Moldova.

a

b

O altă piesă care era întâlnită pretutindeni era lada de zestre, iar mai târziu patul-lada sau așa zisa “sofca” în centrul și nordul Moldovei, lada prezenta în sine patru panouri care făceau cadrul cu picioarele și două plăci care se găseau în partea de jos și de sus a lăzii, panoul din față de obicei era partea care se decora și reprezenta o ramă cu tăblie, de obicei despărțită în 3 registre. (fig.4 a,b)

Fig. 4. Pat - lada

a) Pat – lada (sofca), înc. sec. XX, s.Găuzeni, r-nul Șoldănești, R. Moldova ; b) Pat – lada (sofca), înc. sec. XX, s.Frumușica, r-nul Florești, R. Moldova; c) Lada modern în stil tradițional realizat de “[Transilvania Production](#)”, jud. Alba, Cîmpeni, România

Lada și sofca în timp și-au pierdut din actualitate, dar totuși astăzi o mai putem întâlni într-o formă adaptată folosită ca și anterior ca spațiu de depozitare, dar totuși mai mult prezintă un element simbolic. Un exemplu de ladă îl putem urmări în fig. 4c, care prezintă acelea-și 4 panouri care fac corp comun cu picioarele și același panou frontal în cazul dat despărțit în două registre. La lada dată s-au mai adăugat și soclu care amintește de formele care au fost întâlnite mai sus în fig. 1și 2. Aceleași elemente putem să le întâlnim la diferite piese de mobilier deoarece majoritatea elementelor constructive, care aveau fețele și contururile drepte dar libere, sunt crestate decorativ cu crestături pe canturi și pe muchii, tăiate în zigzag și alternate cu alte curbe, repetate sau grupate. [5, 200]

O altă caracteristică comună la tot mobilierul prezentat pe parcurs este materialul din care este executat – lemnul. Alte materiale cum sunt osul, metalele, țesături, pielea - erau utilizate doar în calitate de elemente adiționale (furnitură) în confecționarea mobilierului. Lemnul a fost prelucrat artistic din cele mai îndepărtate timpuri, dar ținându-se cont de însăși structura și duritatea lui. Din aceste considerente cel mai frecvent este folosit coniferul – bradul și pinul. Foioasele, cum sunt stejarul, salcâmul, teiul, fagul, cireșul, vișinul ș.a. au fost utilizate pentru duritate și pentru structura decorativă a fibrelor. Utilizarea foioaselor pentru confecționarea mobilierului era limitată din cauza prelucrării mai costisitoare a acestuia. Acest fapt este confirmat de varietatea lemnului din care este confecționat unul și același element de mobilă, astfel se întâlnesc mai des paturi confecționate din brad și mai rar din stejar sau din cireș. Același lucru îl urmărim și la confecționarea celorlalte piese.

Cum a fost menționat mai sus în afară de elementele constructive și tehnicile de îmbinări utilizate în construcția mobilierului o caracteristică stilistică o oferă ornamentul, atât prin elementele din care este alcătuit, cât și prin ordonarea și

așezarea acestor motive decorative pe fețele obiectelor de mobilier. Toate motivele din care sunt alcătuite ornamentele sunt abstracte, cu caracter geometric, orânduite după regulile decorative ale simetriei, repetiției sau alternanței și ritmului. [5, 203] Tehnicile cele mai folosite în împodobirea artistică a obiectelor din lemn au fost incizia, creștătura, horjarea, pictura, sculptura și traforajul.

Cele mai folosite elemente decorative ale ornamentației mobilei populare sunt: creștarea canturilor, creștăturile pe muchii, rozetele creștate, colțișorii și steluțele creștate, creștăturile arcuite și cele în zigzag, gulerele creștate, împletiturile, torsadele etc. [5, 203]

Motivele ornamentale în mobilier pot fi clasificate, la fel ca și în alte domenii al artei populare, după gradul lor de înrudire morfologico-semantică în următoarele grupe: *geometrice* (linia dreaptă, romb, triunghiul, pătratul și cercul), *fiziomorfe* (reprezentări cruciforme sau rozete solare), *biomorfe* (motive vegetale, zoomorfe, avimorfe și antropomorfe).

Se poate de spus, că pentru tot mobilierul tradițional este caracteristic proporționalitatea și o combinație perfectă a diferitor obiecte într-un ansamblu integrat. Ornamentul se aplică cu simțul măsurii, echilibrat, mai dens în părțile frontale (care pot fi văzute) și mai rar – prin părți. Pe părțile nevizibile nu se aplică nici un fel de decor.

În concluzie aș vrea să menționez că și în prezent la finisarea mobilierului se aplică tehnologii variate în a imita „vechiul”, începând cu pregătirea suprafețelor - imitarea găurilor de insecte, operațiunea de periere prin eliminarea lemnului moale de la suprafața lemnului, efectuarea artificială a unor uzuri etc., până la finisarea propriu-zisă care să îi ofere mobilei un aspect vechi, dar totodată atrăgător. Pentru un efect mai impunător se recurge la asamblări tradiționale, cum sunt cele în cep și scobitură sau coadă de rândunică. În designul mobilierului se regăsesc anumite forme, contururi, decorațiuni și motive tradiționale, finisajul poate fi unul uniform, în culori care să se asorteze cu anumite repere din interiorul locuinței. Toate acestea și permit păstrarea liniei tradiționale.

Referințe bibliografice:

1. A. И. ЗАХАРОВ, *Народная Архитектура Молдавии*, Государственное издательство литературы по строительству, архитектуре и строительным материалам, Москва, 1960.
2. Nicolae DUNĂRE, *Ornamentica tradițională comparată*, Ed. Meridiane, București, 1979.
3. Romulus VULCĂNESCU, *Coloana Cerului*, Ed. Academiei Republicii Socialiste România, București, 1972.

4. Paul PETRESCU, *Motive decorative celebre*, Ed. Meridiane, București, 1971.

5. Gh. Țăranu, R. Țăranu, *Stiluri de mobila si tehnica de executării decorațiilor*, Ed. Didactică și Pedagogică , București, 1991.

6. <http://www.transilvaniaproduction.ro/images/catalog/index.html>

Tineretul sursă generatoare de forță de muncă în societatea contemporană

Corina Savițchi, lector universitar,
UPS ”Ion Creangă”

Societatea moldovenească traversează o perioadă caracterizată printr-un ansamblu de procese complexe, care afectează toate domeniile vieții sociale, economice, politice, spirituale. Una din problemele generate de perioada de trecere la noile condiții de dezvoltare este șomajul, care poate afecta orice persoană indiferent de vîrstă. Tineretul care a fost și rămîne cel mai sensibil și influențabil grup social joacă rolul hotărîtor în realizarea tranziției. Societății în tranziție îi sunt specifice numeroase particularități ”patologice”, dominate preponderent de haos decît de dinamism, iar tinerii prin activitățile sale reușesc să depășească cu succes situația.

Tineretul pe piața muncii reprezintă cea mai vulnerabilă categorie de persoane, iar riscul de a deveni șomer este tot mai mare. Responsabil de susținere și ajutor a acestora este statul prin implementarea politicilor sociale corespunzătoare. Exponent al relațiilor de muncă în societate este populația activă disponibilă pentru angajare. Procesul de ocupare semnifică ”numărul total al celor utilizați în activitatea social-economică”[1]. Prin aceasta, oamenii își îndreptată activitatea legală spre satisfacerea necesităților personale și generale ale societății.

Subocuparea forței de muncă este legată de existența șomajului, care astăzi reprezintă unul din fenomenul cel mai puțin acceptat de societate, afectînd în mod diferit economiile tuturor țărilor. Alain Cotta caracterizează șomajul ca ”situația individului privat de muncă”, dar evidențiază că doar prin intermediul șomajului involuntar se poate de evaluat situația economică a țării[2]. Este frecvent utilizată definiția șomajului dată de Biroul Internațional al Muncii, potrivit căreia este șomer oricine are mai mult de 15 ani și îndeplinește concomitent următoarele condiții:

- este apt de muncă;
- nu are un loc de muncă;